

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

§ 28 Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Asianumero HVA/9195/00.04.02/2023

Aluehallitus 22.1.2024 § 28**Valmistelija(t)** sosiaalipalveluiden tulosaluejohtaja Jaana Paasikangas, puh.050 569 4937, työllistämistä edistävien palveluiden päällikkö Tarleena Rantanen, puh. 050 467 4550**Selostus** Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia ja työttömyysturvalain muuttamisesta annettua lakia sekä kumottavaksi osia työvoimapalveluiden järjestämisestä, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetuista laeista. Muutokset koskisivat ansiopäivärahan määrää, palkansaajan työssäoloehdon kertymistä sekä kuntien velvollisuutta järjestää kuntoutus-, koulutus- tai työntekomahdollisuus eräille työttömille työnhakijoille.

Tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti uudistaa sosiaaliturvaa siten, että järjestelmä olisi selkeämpi ja työhön kannustavampi. Osana tätä kokonaisuutta tarkoituksena olisi, että ansiopäivärahan taso porrastetaan, palkkatukityö ei jatkossa kerryttäisi palkansaajan työssäoloehto ja eräistä ikäsidonnaisista poikkeuksista luovuttaisiin.

Tämän lakiesityksen toimenpiteet ovat osa kannustinloukkujen purkamisen kokonaisuutta, ja niillä tavoitellaan nettomääräisesti noin 298 miljoonan euron menosopeutusta sekä noin 18 700 henkilön työllisyyskasvua. Työllisyyden kasvun arvioidaan vahvistavan julkista taloutta noin 458 miljoonalla eurolla. Yhteensä julkisen talouden arvioidaan vahvistuvan noin 756 miljoonalla eurolla.

Hyvinvointialueella on valmisteltu lakimuutosesityksestä lausunto, joka on liitteenä.
(MP-J)

**Hyvinvointi-
aluejohtajan esitys** Aluehallitus päättää antaa sosiaali- ja terveysministeriölle liitteenä olevan lausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta.**Käsittely** Keskustelun aikana Helena Lehkonen teki Eija Aittolan, Aino Närkin ja Hannele

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Saaren kannattamana muutosesityksen, että lisätään lausunnon alkuun seuraava teksti: "Kanta-Hämeen hyvinvointialue pitää oikeana maan hallituksen käynnistämän sosiaaliturvauudistuksen tavoitetta sosiaaliturvajärjestelmän sujuvoittamisesta, yksinkertaistamisesta ja työn kannustavuuden lisäämisestä. Tehokkaasti kohdennettu työttömyysetuus parantaa työhaun kannustimia ja kasvattaa uudelleentyöllistymisen todennäköisyyttä, mikä parantaa työnhakijan taloudellista asemaa. Yksityiskohtien osalta esitetään seuraavaa:"

Keskustelun aikana Tarja Filatov teki Johanna Häggmanin kannattamana muutosesityksen, että lisätään lausunnon alkuun seuraava lause: "Tavoite työllisyyden vahvistamisesta ja työnteon kannustimien lisäämisestä on tärkeä."

Koska oli tehty kaksi kannatettua muutosesitystä, puheenjohtaja totesi, että ensin äänestetään niiden välillä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne, jotka kannattavat Helena Lehkosen muutosesitystä, äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Tarja Filatovin muutosesitystä, äänestävät EI. Puheenjohtaja esitti, että äänestys toimitetaan nimenhuutona. Puheenjohtajan esitykset hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 5 JAA-ääntä (Aittola, Lehkonen, Närkki, Penttilä, Saari) ja 8 EI-ääntä (Filatov, Hellstén, Häggman, Jormanainen, Kuparinen, Mäkinen, Reima, Lepola). Puheenjohtaja totesi Tarja Filatovin muutosesityksen voittaneen äänestyksen.

Puheenjohtaja totesi aluehallituksen kannattavan yksimielisesti Tarja Filatovin muutosesitystä ja siten hyväksyvän sen.

Päätös

Aluehallitus päätti antaa sosiaali- ja terveysministeriölle liitteenä olevan lausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta sillä lisäyksellä, että lausunnon alkuun lisätään lause "Tavoite työllisyyden vahvistamisesta ja työnteon kannustimien lisäämisestä on tärkeä."

Pirjo Alijärvi poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi (yleislausekejäävi).

Täytäntöönpano

päätösote / Sosiaali- ja terveysministeriö

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Liitteet

Lausunto Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä ei saa tehdä hyvinvointialuelain 141 §:n mukaan oikaisuvaatimusta tai aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Oikaisuvaatimus- viranomainen

Pöytäkirja nähtävänä Tämä päätös on nähtävillä Kanta-Hämeen hyvinvointialueen verkkosivuilla www.omahame.fi 30.1.2024

Tiedoksianto

Asianosaiset:

Annettu tiedoksi sähköisesti

Päivämäärä: 30.1.2024

Vastaanottajat:

Lausunto 1(4)
**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi
työttömyysturvalain muuttamisesta**
Lausuntopyynnön diaarinumero:
VN/23793/2023

23.1.2024

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää Kanta-Hämeen hyvinvointialueelta lausuntoa seuraavasta lakiesityksestä: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta. Lausunto tulee antaa 23.1.2024 klo 16 mennessä.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue toteaa yleisesti lausuntonaan, että tavoite työllisyyden vahvistamisesta ja työnteon kannustimien lisäämisestä on tärkeä. Lisäksi hyvinvointialue antaa lausuntonsa pyydettyihin alla oleviin esityksen kohtiin.

Ansiopäivärahan määrän alentamista koskeva ehdotus

Ansiopäivärahan tason osalta esityksessä ehdotetaan, että päivärahan määrää porrastettaisiin niin, että ansiopäiväraha alenisi työttömyyden pitkittyessä. Esityksen mukaan ansiopäivärahaa alennettaisiin ensimmäisen kerran, kun työttömyyspäivärahaa on maksettu 40 työttömyyspäivältä ja toisen kerran, kun sitä on maksettu 170 työttömyyspäivältä. Ensimmäisen portaan kohdalla ansiopäiväraha alenisi 20 prosenttia ja toisen kohdalla 25 prosenttia suhteessa siihen ansiopäivärahaan, joka perustuu työssäoloehdon ajalta kertyneeseen ansiopäivärahan perusteena olevaan palkkaan. Ansiopäivärahan leikkaus ei siis kertautuisi.

Päivärahan alentaminen tehtäisiin alentamalla ansio-osaa tai korotettua ansio-osaa niin paljon, että perus- ja ansio-osasta muodostuva ansiopäiväraha alentuisi kokonaisuudessaan edellä todetun verran. Ansiopäiväraha ei kuitenkaan voisi olla pienempi kuin peruspäiväraha tai peruspäiväraha korotettuna työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavalla korotusosalla.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue arvioi, että ansiopäivärahan määrän alentamisella on vaikutuksia työttömien työnhakijoiden toimeentuloon. Vaikutuksena on mahdollisesti toimeentulotuen tarpeen lisääntyminen ja sosiaalihuollon asiakasmäärän kasvu. 20 prosentin porrastus pienentäisi keskimääräistä täyttä päivärahaa noin 14 euroa eli noin 300 euroa kuukaudessa, ja 25 prosentin porrastus pienentäisi keskimääräistä täyttä päivärahaa noin 15,5 euroa eli noin 330 euroa kuukaudessa. Kyse on merkittävästä tulojen alentumisesta.

Palkkatuettua työtä ja työssäoloehdotusta koskeva ehdotus

Työttömyyspäivärahan perusteena olevia palkansaajan työssäoloehdotusta koskevia säännöksiä muutettaisiin niin, että palkkatuettu työ ei jatkossa pääsääntöisesti lainkaan kerryttäisi työssäoloehdotusta. Pääsääntöä alentuneesti työkykyisen työllistämiseksi solmittu palkkatuettu työ kuitenkin kerryttäisi työssäoloehdotusta. Tällöin työssäoloehdotusta ei kuitenkaan kerryttäisi palkkatuetun työn ensimmäiset 10 kuukautta. Näissä tilanteissa, nykytilaa vastaavasti, työssäoloehdotusta huomioitaisiin 75 prosenttia työssäoloehdotusta kerryttävistä kuukausista.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue arvioi, että muutoksella on vaikutusta palkkatuettuun työhön ohjautumiseen. Työnhakijan näkökulmasta hakeutuminen palkkatuettuun työhön voisikin olla nykyistä kannattamattomampaa työttömyysetuusoikeuden kannalta tarkasteltuna. Riski alhaisemmasta etuudesta palkkatukijakson jälkeen voi jossain määrin vähentää työttömien työnhakijoiden halukkuutta hakeutua palkkatuettuun työhön, mikä voi jossain määrin pitkittää työttömyyttä.

Lisäksi vaikutusta on työttömän toimeentuloon työsuhteen jälkeen, kun palkkatuettu työ ei kerrytä työssäoloehdotusta. Palkkatuetun työn jälkeen työttömäksi jääneiden työttömyysetuus olisi keskimäärin alhaisempi nykytilaan verrattuna. Tämä alentaisi työnhakijan käytettävissä olevia tuloja ja voi lisätä joissakin tilanteissa muiden etuuksien tarvetta. Hyvinvointialueella tämä kohdentuisi erityisesti toimeentulotuen tarpeen kasvuun. Toisaalta matalampi työttömyysetuus parantaa työnhaun kannustimia ja kasvattaa uudelleentyöllistymisen todennäköisyyttä, mikä puolestaan parantaa työnhakijan taloudellista asemaa.

Alentuneesti työkykyisestä myönnettävä palkkatuki kerryttäisi työssäoloehdotusta nykyistä vastaavasti siltä osin, kuin palkkatuelle myönnetään jatkoa samaan työsuhteeseen ensimmäisten 10 kuukauden jälkeen. Tämä asettaa työttömät työnhakijat eriarvoiseen asemaan ja ehdotuksena olisi, että em. käytäntö koskisi kaikkia palkkatuella palkattuja henkilöitä. Tuen jatkaminen edellyttää, että pääsääntöisesti tuella palkatun työ- ja toimintakyvystä toimitetaan työ- ja elinkeinotoimistolle palkkatukijakson aikana laadittu lääkärintodistus, mikä saattaa kuormittaa hyvinvointialueen terveystaloutta.

Työllistämisvelvoitteen ja siihen liittyvän sääntelyn kumoaminen

Työttömyysturvan ikäsidoista poikkeusten osalta hallituksen esityksessä ehdotetaan, että palkansaajan työssäoloehdotusta ei voisi jatkossa kerryttää työllistymistä edistävällä palvelulla, ja että sekä työvoimaviranomaisen työllistämistä ja työllistymistä edistävän palvelun tarjoamista koskevaa velvoitetta että kunnan työllistämisvelvoitetta (velvoitetyö) koskeva sääntely kumottaisiin.

Velvoitetyöllistämisen ja velvoitteiden perusteella järjestettyjen palvelujen tarkoitus ei ole varsinaisesti edistää henkilön kykyä toimia työmarkkinoilla, vaan täyttää henkilön työssäoloehdotusta tavalla, joka mahdollistaa työttömyysturvan tason säilymisen vanhuuseläkkeelle siirtymiseen asti. Velvoitetyöllistämisen ja -palvelujen jälkeen iso osuus työllistetyistä palaa työttömäksi.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen arvion mukaan velvoitetyöllistämisen purkamisella on vaikutusta ikääntyvien työnhakijoiden mahdollisuuteen päästä ikäsidonnaiseen poikkeuskäytännön piiriin ansiopäivärahan lisäpäivien osalta. Tällä on vaikutusta henkilöiden toimeentuloon siinä vaiheessa, kun he siirtyvät työmarkkinatuella työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyttyä. Muutoksella ei ole niinkään vaikutusta ko. ikäryhmän työllistymiseen.

Luopuminen eräistä työssäoloehdoista ja ansiopäivärahan määrä koskevista ikäsidonnaisista poikkeuksista

Hallituksen esityksen mukaan eräät ikäsidonnaiset poikkeukset jäisivät ennalleen. Työttömyyspäivärahan enimmäisaikaa koskee ikäsidonnainen poikkeus, jonka mukaan henkilölle, jonka työssäoloehto on täytynyt hänen täytettyään 58 vuotta ja jolla työssäoloehdon täytyessä on huomiotavaa työssäoloaikaa vähintään viisi vuotta viimeisen 20 vuoden aikana, työttömyyspäivärahaa voidaan maksaa 500 työttömyyspäivältä. Tähän ikäsidonnaiseen poikkeukseen tai lisäpäiväoikeuteen ei esitetä muutoksia. Ansiopäivärahan maksaminen alennettuna koskisi kuitenkin myös näitä tilanteita. Koska lisäpäiväoikeuden aikana ei seurata työssäoloehdon kertymistä, alennettuna ansiopäivärahan maksaminen jatkuisi lisäpäiväoikeuden päättymiseen saakka.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen näkemyksen mukaan on hyvä, että esityksessä on huomioitu ikäsidonnaiset poikkeukset, joilla on vaikutusta ikääntyvien henkilöiden toimeentuloon. Lisäksi esimerkiksi 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen jatkaminen on kannatettavaa.

Vaikutukset kotitalouksiin

Kanta-Hämeen hyvinvointialue toteaa hallituksen esityksen mukaisesti, että ansiopäivärahan porrastuksella ja muilla työttömyysturvaan kohdistuvilla muutoksilla on vaikutuksia myös esimerkiksi sairausvakuutuslain mukaisiin vanhempainpäivärahoihin ja sairauspäivärahoihin sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaiseen kuntoutusrahaan. Edellä mainitut päivärahat perustuvat pääsääntöisesti etuuden alkua edeltävän 12 kalenterikuukauden tuloihin. Tuloina huomioidaan myös työttömyysetuudet.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue esittää huolen siitä, että useat muutokset sekä hallituksen esityksessä HE 73/2023 vp että tässä hallituksen esityksessä ehdotetuista muutoksista voivat vaikuttaa samanaikaisesti työnhakijan tilanteeseen ja toimeentuloon. Joissakin tapauksissa lähes kaikki esityksissä ehdotetut muutokset voivat samanaikaisesti koskettaa yksittäistä työnhakijaa.

Taloudelliset vaikutukset (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

Hallituksen esityksen vaikutuksia on arvioitu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä, valtiovarainministeriössä ja Kansaneläkelaitoksessa. Arviot koskevat tässä hallituksen esityksessä ehdotettuja muutoksia. Esityksessä on arvioitu, että esimerkiksi ansiopäivärahan

tason porrastus alentaisi suorana vaikutuksena julkisen talouden menoja noin 149 miljoonalla eurolla kun huomioidaan vaikutukset täydentäviin etuuksiin ja veroihin.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen näkemyksen mukaan vaikutusten arvioinnissa on puutteellisesti huomioitu vaikutukset julkiseen talouteen sosiaali- ja terveystalouden kustannusvaikutusten osalta. Muutosesityksillä on epäsuoria vaikutuksia hyvinvointialueiden talouteen ja asiakkaiden palvelutarpeisiin, joten tätä tulisi arvioida lakiesityksessä tarkemmin.

